

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3Co/73/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8318201618
Dátum vydania rozhodnutia: 01. 10. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šofranková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8318201618.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Šofrankovej a členov senátu JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Zlaty Simkovej v spore žalobcu: EOS KSI Slovensko, s.r.o., Pajštúnska 5, Bratislava, IČO: 35 724 803, zast. TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., Pajštúnska 5, Bratislava, IČO: 36 613 843 proti žalovanému: H. F., F. XX. XX. XXXX, U. XXX/XXX, C. F. B., o zaplatenie 347,18 eura s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Humenné, č. k. 5Csp/54/2018-114 zo dňa 05. 03. 2019 takto jednohlasne

rozhodol:

- I. Potvrďuje rozsudok v zamietavom výroku o zaplatenie zmluvnej pokuty a vo výroku o trovách konania.
- II. Stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Humenné (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol, cit.:

„Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 131,91 eur spolu s úrokom z omeškania 5,05% ročne zo sumy 34,28 eur od 10. 1. 2015 do zaplatenia, 5,05 % ročne zo sumy 33,79 eur od 10. 2. 2015 do zaplatenia, 5,05 % ročne zo sumy 32,99 eur od 10. 3. 2015 do zaplatenia, 5,05 % ročne zo sumy 30,85 eur od 10. 4. 2015 do zaplatenia v lehote do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

V prevyšujúcej časti žalobu zamietá.

Žalovanému vo vzťahu k žalobcovi náhradu trov konania nepriznáva“.

2. V odôvodnení rozhodnutia okrem iného uviedol, že žalobca sa žalobou podanou na súde domáhal vydania rozhodnutia, ktorým by súd uložil žalovanému zaplatiť mu sumu 347,18 eura s prísl. a nahradiť trovy konania.

3. Na základe vykonaného dokazovania súd prvej inštancie vychádzal zo zisteného skutkového stavu, že právny predchodca žalobcu obchodná spoločnosť Slovak Telekom a. s., a žalovaný uzavreli dňa 02. 10. 2014 zmluvu o poskytovaní verejných služieb, na základe ktorej právny predchodca žalobcu sa zaviazal poskytovať žalovanému elektronické telekomunikačné služby prostredníctvom zvoleného programu. Toho istého dňa zmluvné strany uzatvorili aj dodatok k zmluve o poskytovaní verejných služieb, na základe ktorého právny predchodca žalobcu zabezpečil žalovanému predaj telekomunikačného zariadenia za kúpnu cenu 19 eur s tým, že neakciovaná cena tohto telekomunikačného zariadenia by bola 249 eur. Žalovaný sa zaviazal k viazanosti na obdobie 24 mesiacov, zmluvná pokuta (základ - počiatočná suma, ktorá bude klesať) je 280 eur. Právny predchodca žalobcu vyfakturoval žalovanému mesačné poplatky za hlasové a nehlasové služby, z ktorých si žalobca podanou žalobou uplatnil sumu

131,91 eura, a to faktúrou č. XXXXXXXXXXXX splatnou 09. 04. 2015 sumou 30,85 eura, faktúrou č. XXXXXXXXXXXX splatnou 09. 02. 2015 sumou 33,79 eura, faktúrou č. XXXXXXXXXXXX splatnou 09. 01. 2015 sumou 34,28 eura a faktúrou č. XXXXXXXXXXXX splatnou 09. 03. 2015 sumou 32,99 eura. Zároveň žalovanému bola vyfakturovaná aj zmluvná pokuta, a to faktúrou č. XXXXXXXXXXXX splatnou 09. 09. 2015 vo výške 215,27 eura. Na základe zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 21. 06. 2017 bola pohľadávka obchodnej spoločnosti Slovak Telekom, a. s. postúpená na žalobcu. Uvedenú skutočnosť právny predchodca žalobcu oznámil žalovanému listom zo dňa 05. 10. 2017.

4. Súd prvej inštancie aplikoval na daný právny vzťah ust. § 44 ods. 1, 2, § 43 ods. 12 zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy, § 52 ods. 1, 2, 3, 4, § 53 ods. 1, 2, 3, 5, § 53 ods. 11, § 54 ods. 1, 2, § 544 ods. 1, 2, § 517 ods. 1, 2 zákona č. 40/1964 Zb., Občiansky zákonník, § 3 ods. 1 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka.

5. Súd žalobe žalobcu vyhovel v časti o zaplatenie 131,91 eura, keďže právny predchodca žalobcu dodal žalovanému služby a žalovaný je povinný platiť cenu za poskytnuté služby. Keďže žalovaný sa dostal do omeškania so zaplatením svojho záväzku vo výške 131,91 eura, súd priznal aj žalobcom uplatnený úrok z omeškania z tejto sumy podľa dátumu splatnosti jednotlivých faktúr. Súd zamietol žalobu v časti o zaplatenie zmluvnej pokuty, ktorá mala byť dohodnutá v zmysle dodatku k zmluvám o poskytovaní verejných služieb. Skonštatoval, že žalobca svoje právo na zaplatenie zmluvnej pokuty odvíja od zmluvy, ktorá je zmluvou spotrebiteľskou v zmysle ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Tieto zmluvy sú uzatvárané vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje. Žalobca ako dodávateľ zmluvnú pokutu so žalovaným ako spotrebiteľom osobitne nevyjednáva, pretože zmluvná pokuta je dojednaná za rovnakých podmienok vo všetkých zmluvách a žalobca menil len výšku zmluvnej pokuty. Žalovaný ako spotrebiteľ sa v porovnaní s dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení pokiaľ ide o vyjednávaciou silu, ale aj úroveň informovanosti a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky vopred pripravené dodávateľom bez toho, aby mohol podstatným spôsobom ovplyvniť ich obsah. Aj v prejednávanej veci žalovaný nemal možnosť podstatným spôsobom obsah dodatku k zmluve ovplyvniť. Žalovaný osobitne zmluvnú pokutu nevyjednal vzhľadom na splnenie s ostatnými štandardnými podmienkami. Mohol len zmluvu spolu s dodatkom ako celok odmietnuť alebo podrobiť sa všetkým podmienkam. Základným princípom spotrebiteľských zmlúv je, že nesmú obsahovať neprijateľnú podmienku, teda také zmluvné dojednanie, ktoré spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a to pod sankciou absolútnej neplatnosti tejto podmienky. Z hľadiska posúdenia nekalých podmienok v spotrebiteľských zmluvách, Smernica Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách si stanovila práve za cieľ vyvážiť faktickú nerovnováhu medzi dodávateľom a spotrebiteľom pozitívnym zásahom štátu.

6. Súd dospel k záveru, že dojednanie zmluvnej pokuty spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa - žalovaného, ako to predpokladá ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Jedná sa o dojednanie, ktoré obmedzuje žalovaného na jeho právach, ktoré mu vyplývajú zo zákona o elektronických komunikáciách. Nárok na zmluvnú pokutu okrem prípadu porušenia povinnosti na strane účastníka - žalovaného tým, že včas a riadne neuhradí svoj splatný záväzok voči veriteľovi je dojednaný aj pre prípad ukončenia zmluvného vzťahu zo strany žalobcu formou výpovede počas doby viazanosti, čím zo strany žalobcu dochádza k značnému zásahu do práv, nakoľko uplatnenie týchto zákonných práv žalovaného je sankcionované zo strany žalobcu zmluvnou pokutou. Okrem uvedeného dojednanie o zmluvnej pokute je súčasťou formulárovej zmluvy vyhotovenej žalobcom, a teda je sporná skutočnosť, či vôbec žalovaný mal možnosť ovplyvniť obsah zmluvy, nakoľko žalovaný tým, že podpísal zmluvu, keďže mal záujem o poskytovanú službu, musel prijať aj ostatné podmienky zmluvného vzťahu určené dodávateľom, vrátane ustanovení o zmluvnej pokute. Takéto dojednanie zmluvnej pokuty preto nie je možné považovať ani za individuálne dohodnuté v zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti súd poukázal aj na právny názor vyjadrený v rozsudku Krajského súdu v Prešove vo veci 7Co/36/2015. Dojednanie zmluvnej pokuty nezohľadňujúce výšku pohľadávky vzniknutej porušením záväzku a viažuce sa iba na moment prerušenia poskytovanie služieb, bez ohľadu prítomnej možnosti ich obnovenia predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku, nakoľko výrazne znevýhodňuje spotrebiteľa a dodávateľovi umožňuje uplatniť si voči spotrebiteľovi zmluvnú pokutu v neprimeranej výške. Dojednanie zmluvnej pokuty za nedoplatenie ceny za poskytnuté služby je neakceptovateľné. Na tom nič nemení ani fakt, že žalobca sa

snažil zohľadniť časový aspekt porušenia tejto povinnosti vyjadrujúci denné klesanie základu zmluvnej pokuty počas plynutia doby viazanosti do dňa prerušenia poskytovania služieb v dôsledku nezaplatenia sumy za poskytnuté služby. Pri oneskorenej úhrade peňažného plnenia nemôže ostať bez povšimnutia výška pohľadávky vzniknutej porušením záväzku. Nezaplatením ceny sa rozumie neuhradenie ceny poskytnutých služieb v plnej výške. Zmluvná pokuta dojednaná pre prípad nezaplatenia ceny za poskytnuté služby, výšku pohľadávky takto vzniknutej vôbec nezohľadňuje. Zmluvná pokuta, tak ako bolo dojednaná, umožňuje poskytovateľovi služieb požadovať od spotrebiteľa zaplataenie zmluvnej pokuty vo výške podstatne prevyšujúcej pohľadávku vzniknutú porušením záväzku zaplatiť sumu poskytnutých služieb. Z týchto dôvodov súd nárok žalobcu na zaplataenie zmluvnej pokuty vo výške 215,27 eura s prísl. ako nedôvodný zamietol.

7. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 2 CSP, vychádzajúc z pomeru úspechu strán v konaní. V danom prípade žalobca mal v konaní úspech len čiastočný (v časti o zaplataenie 131,91 eura s prísl.), jeho neúspech predstavoval zaplataenie zmluvnej pokuty 215,27 eura s prísl. Z uvedeného výsledku konania vyplýva, že náhrada trov konania by patrila žalovanému, ktorý bol v konaní úspešnejší. Žalovaný si však žiadne trovy konania neuplatnil, ani mu žiadne preukázateľne trovy konania nevznikli, a preto súd náhradu trov konania žalovanému nepriznal.

8. Proti rozsudku vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. Navrhol v tejto časti rozsudok zmeniť, žalobe vyhovieť, alternatívne žiadal rozsudok v napadnutej časti zrušiť a vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Namietal, že rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutej časti vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Účelom zmluvnej pokuty je donútiť dlžníka pod hrozbou majetkovej sankcie k riadnemu splneniu záväzku. Zmluvná pokuta predovšetkým predstavuje hrozbu dlžníkovi, že pokiaľ nesplní svoju zmluvnú povinnosť, vznikne mu povinnosť poskytnúť pre tento prípad dojednané plnenie, t.j. pokutu. Právny predchodca žalobcu a žalovaný si dohodli zabezpečovací inštitút zmluvnej pokuty pre prípad porušenia záväzku viazanosti, ktorý je definovaný v bode 3. Dodatku. Záväzok účastníka riadne a včas platiť cenu za poskytovanie služieb je definovaný aj v ods. 1 písm. b) Dodatku. Žalovaný sa dostal do omeškania s platením faktúr za služby poskytované právnym predchodcom žalobcu, žalovaný porušil svoje povinnosti poskytnúť žalobcovi zmluvné dohodnuté protiplnenie, t.j. neuhradza faktúry vystavené za poskytnuté služby riadne a včas. Uvedenú skutočnosť žalovaný nijakým spôsobom nerozporoval a ani nepreukázal. Súd však toto porušenie zmluvných povinností vôbec nezohľadnil. Odôvodnenie napadnutého rozsudku absolútne nereflektuje požiadavku ust. § 53 ods. 12 Občianskeho zákonníka. Naopak, súd prvej inštancie pristúpil k hodnoteniu predmetnej podmienky len vo všeobecnej rovine, keď sa nezaoberal nárokom na zmluvnú pokutu s ohľadom na konkrétne okolnosti, t.j. skutočne nárokováná výška zmluvnej pokuty vo vzťahu k výške dlžnej sumy, časové obdobie, v ktorom bol žalovaný v omeškani, závažnosť porušenia povinnosti a pod. Rovnako nie je možné súhlasiť s názorom súdu, že zmluvná pokuta nie je v danom prípade výsledkom individuálneho dojednania účastníkov. Žalobca má za to, že spôsob, akým došlo medzi stranami k dohode o zmluvnej pokute, je individuálne dojednanie zmluvnej pokuty, a to práve s ohľadom na to, že žalovaný mal možnosť vybrať si mobilný telefón a k tomu poskytovanú službu zo širokej škály ponúkaných tovarov a služieb, k čomu je logicky napočítaná suma zmluvnej pokuty. Zmluvná pokuta totiž predstavuje paušalizovanú náhradu škody, ktorá pôvodnému veriteľovi vznikla v dôsledku nesplnenia záväzku žalovaného zotrvať počas vymedzenej doby viazanosti v zmluvnom vzťahu. Škoda pozostáva z ceny telefónu a sumy, ktorá pôvodnému veriteľovi vznikla v dôsledku poskytnutia iných služieb za akciové ceny práve s ohľadom na dobu viazanosti. Žalobca má za to, že práve tým, že žalovaný má možnosť vybrať si z kombinácie tovarov a služieb s ohľadom na kvalitu a cenu, stotožňuje sa s týmto výberom a kombináciou aj s výškou zmluvnej pokuty, ktorej výpočet zodpovedá práve cene telefónu, služieb a poskytnutej zľave. Je preto namieste argumentovať práve tým, že žalobca trvá na tom, že žalovaný mal možnosť voľby zobrať si mobilný telefón a s akým záväzkom. Súd len všeobecne zhodnotil, že v danom prípade nejde o individuálne dojednanie, avšak vôbec sa nezamyslel nad tým, ako má v praxi individuálne dojednanie prebiehať. Zároveň je v danom prípade výška zmluvnej pokuty paušalizovanou náhradou škody, ktorá pôvodnému veriteľovi vznikla v dôsledku nesplnenia záväzku žalovaného zotrvať počas vymedzenej doby viazanosti v zmluvnom vzťahu. Škoda pozostáva z ceny telefónu a sumy, ktorá pôvodnému veriteľovi vznikla v dôsledku poskytnutia iných služieb za akciové ceny práve s ohľadom na dobu viazanosti. Zmluvnou pokutou si žalobca zabezpečuje zároveň návratnosť poskytnutej zľavy zo stanovenej ceny poskytovanej služby alebo navrátených zariadení, ktoré boli žalovanému poskytnuté v rámci zvýhodnenej ceny. Základ výšky zmluvnej pokuty uvedený v zmluve, resp. v Dodatku, ktorý v závislosti od počtu dní omeškania klesá,

zohľadňuje zľavnenú cenu a v prípade predčasného ukončenia zmluvného vzťahu v dôsledku porušenia povinností, zabezpečuje návratnosť prostriedkov investovaných právnym predchodcom žalobcu do poskytnutej zľavy. Je teda zrejmé, že právny predchodca žalobcu určil základ výšky zmluvnej pokuty vo vzťahu k cene poskytnutého zariadenia a zľavenej cene za poskytované služby, a preto v prípade neplnenia si svojich povinností je žalovaný povinný v podobe zmluvnej pokuty vrátiť cenové zvýhodnenie, ktoré požíval počas trvania záväzkového vzťahu. Zároveň odvolateľ zdôraznil, že žalovanému bola vyúčtovaná zmluvná pokuta v zníženej výške, so zohľadnením počtu dní, ktoré uplynuli z doby viazanosti, a to vrátane dní, počas ktorých bol žalovaný ešte pripojený (resp. poskytovanie služieb vo vzťahu k SIM karte ešte nebolo prerušené), avšak svoje zmluvné povinnosti, riadne a včas platiť cenu za poskytnuté služby si neplnil. Zmluvná pokuta bola v Dodatku vyjadrená DEGRESÍVNÝM spôsobom, čo znamená, že základ zmluvnej pokuty (vyjadrený v Dodatku) sa znižuje o čiastku zodpovedajúcu počtu dní uplynutých z doby viazanosti, tzn. do doby do prerušenia poskytovania služieb (resp. o čiastku zodpovedajúcu obdobiu, počas ktorého si zákazník plní svoje zmluvné povinnosti, ale tiež o čiastku zodpovedajúcu obdobiu, počas ktorého si zákazník síce neplní povinnosť riadne a včas uhrádzať faktúry za poskytované služby, ale poskytovanie služieb mu ešte nie je prerušené). Základ zmluvnej pokuty je uvedený v tabuľke č. 1 Dodatku ako počiatočná suma, ktorá bude klesať. Tak, ako bolo uvedené vyššie, výška základu zmluvnej pokuty závisí od zákazníkom zvoleného typu programu služieb, poskytnutých benefitov, a tiež od typu mobilného telefónu (v prípade, že sa dojednať jeho dodanie spolu s aktiváciou programu služieb). Všetky tieto okolnosti majú vplyv na výšku zmluvnej pokuty čo do jej základu. Žalobca podporne poukázal príkladmo na rozhodnutia iných súdov.

9. Na základe doručenej výzvy súdu prvej inštancie sa žalovaný k žalobcom podanému odvolaniu nevyjadril.

10. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 357 CSP), preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu, a teda vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a o trovách konania, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, a takto vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario). Pri preskúmaní napadnutého rozsudku bol odvolací súd viazaný dôvodmi podaného odvolania do tej miery, že nebol oprávnený tento rozsudok preskúmať z iných dôvodov, než ktoré boli výslovne uvedené v podanom odvolaní. Výnimkou by mohli byť len vady konania, ktoré sa týkajú procesných podmienok, aj keď neboli v odvolacích dôvodoch uplatnené (§ 380 ods. 1, 2 CSP). Pretože rozsudok vo veci samej musí byť verejne vyhlásený, odvolací súd uverejnil v zákonom stanovenej lehote termín verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a webovej stránke Krajského súdu v Prešove (§ 378 ods. 2, § 219 ods. 1, 3 CSP). Po prieskume napadnutého rozhodnutia podľa vyššie uvedených zásad (§ 379, § 380 ods. 1, 2 CSP) dospel odvolací súd k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné a rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutej časti je vecne správne.

11. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

12. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

13. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II.ÚS 78/05).

14. Podľa názoru odvolacieho súdu, súd prvej inštancie vo veci samej v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver, svoje rozhodnutie odôvodnil riadne a v rozhodnutí sa vysporiadal s podstatnými argumentmi. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo odvolací súd si osvojil

náležitě a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje, a na zdôraznenie správnoti rozhodnutia súdu prvej inštanacie uvádza:

15. V danom prípade odvolateľ tvrdí, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštanacie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak súd síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záveroch vyvodil nesprávne právne závery. Podľa právneho názoru odvolacieho súdu súd prvej inštanacie, pokiaľ ide o zamietnutie žaloby v prevyšujúcej časti, na zistený skutkový stav použil správny právny predpis, ktorý aj správne interpretoval, pričom zo skutkového stavu vyvodil správne právne závery.

16. Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne, alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané

17. Podľa § 53 ods. 4 písm. k), ods. 5 Občianskeho zákonníka, za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku. Neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

18. Podľa § 544 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, ak si strany dohodnú pre prípad porušenia zmluvných povinností zmluvnú pokutu, je účastník, ktorý túto povinnosť poruší, zaviazaný pokutu zaplatiť, aj keď oprávnenému účastníkovi porušením povinností nevznikne škoda. Zmluvnú pokutu je možné dojednať len písomne a v dojednaní musí byť určená výška pokuty alebo spôsob jej určenia.

19. Podľa článku 6 Smernice Rady č. 93/13/EHS z 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzavretých so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzne pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.

20. Je potrebné konštatovať, že zmluva o poskytovaní verejných služieb zo dňa 16.03.2015 uzatvorené medzi žalobcom a žalovaným je štandardnou formulárovou spotrebiteľskou zmluvou, v ktorej žalobca vystupoval v postavení dodávateľa, lebo konal v rámci predmetu svojej obchodnej, teda podnikateľskej činnosti a žalovaný vystupoval ako spotrebiteľ. Súd prvej inštanacie na predmetnú zmluvu správne aplikoval ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách. Rovnako je potrebné vyhodnocovať aj ustanovenia upravujúce zmluvnú pokutu. Aj dojednanie o zmluvnej pokute je súčasťou formulárovej zmluvy vyhotovenej žalobcom a je viac než sporným, či žalovaný mal vôbec možnosť ovplyvniť uvedené dojednanie. Aj odvolací súd má za to, že dojednanie o zmluvnej pokute nachádzajúce sa v ustanoveniach dodatku k tejto zmluve nebolo individuálne dohodnuté v zmysle ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Je potrebné poukázať aj na ust. § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého, ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané. Rovnako správne preto bolo súdom prvej inštanacie vyhodnotené, že zmluvné dojednanie týkajúce sa zmluvnej pokuty je neprijateľné zmluvné dojednanie spôsobujúce značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán na úkor spotrebiteľa a z toho dôvodu je neplatné. Ak by sa aj považovala dohoda o zmluvnej podmienke za platnú, je zrejmé, že spotrebiteľ by zmluvnú pokutu bol povinný uhradiť aj vtedy, ak by zrealizoval úkon smerujúci k ukončeniu zmluvy. Žalobca totiž právo na zaplatenie zmluvnej pokuty odvodzuje od nesplnenia povinnosti zaplatiť splatné faktúry za poskytnuté služby alebo od nesplnenia povinnosti zotrvať po určitú dobu vo vzťahu, čo je neakceptovateľné. Na tomto závere nemôže nič zmeniť ani to, že jej výška mala tvoriť výšku zľavy za mobilný telefón. Rovnako neobstojí poukaz žalobcu na to, že zohľadňoval časový aspekt porušenia povinností s klesajúcou sumou zmluvnej pokuty. Je potrebné si uvedomiť, že nie každé prípadné porušenie povinnosti je rovnakej intenzity, významu a následkov. Porušením povinnosti pritom nemôže byť využitie oprávnení daných zákonom, či dohodou.

21. Zmluvná pokuta, ktorá nebola individuálne dojednaná, lebo sa jedná o štandardnú typovú zmluvu a ktorá spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, je v rozpore s ochranou práv spotrebiteľa, ako aj v rozpore s Chartou základných práv Európskej únie (čl. 98), podľa ktorého v záujme naplnenia jedného zo základných práv Európskej únie politiky štátov je zabezpečiť vysoký stupeň ochrany spotrebiteľa, a preto je potrebné využiť všetky efektívne prostriedky ochrany spotrebiteľa, aby sa zvyšovala dôvera spotrebiteľov v trh, aby neprimerané postupy spotrebiteľov na trhu nezaťažovali. Žalobca ako osoba podnikajúca na trhu elektronických komunikácií má odbornú prevahu nad spotrebiteľmi, ktorým svoje služby poskytuje, a preto možno od neho očakávať, že vo vzťahu k spotrebiteľom sa bude správať s náležitou odbornou starostlivosťou.

22. Odvolací súd má ďalej za to, že dojednanie zmluvnej pokuty za nezaplatenie ceny za poskytnuté služby je neakceptovateľné a na tom nič nemení fakt, že žalobca sa snažil zohľadniť časový aspekt porušenia tejto povinnosti vyjadrujúci klesanie základu zmluvnej pokuty počas plynutia doby viazanosti do dňa prerušenia poskytnutia služieb v dôsledku nezaplatenia sumy za poskytnuté služby. Pri oneskorenej úhrade peňažného plnenia nemôže ostať bez povšimnutia výška pohľadávky vzniknutej porušením záväzku. Zmluvná pokuta, tak ako bola dojednaná, umožňuje poskytovateľovi služieb požadovať od spotrebiteľa zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške podstatne prevyšujúcej pohľadávku vzniknutú porušením záväzku zaplatiť sumu poskytnutých služieb. Takáto výška zmluvnej pokuty je v rozpore s dobrými mravmi.

23. Nemožno akceptovať odvolacie námietky žalobcu, ktorý sa odvoláva na to, že maximálna výška zmluvnej pokuty zodpovedá výške poskytnutej zľavy z kúpnej ceny. Tieto inštitúty nemožno navzájom zamieňať a je vecou obchodnej politiky žalobcu, že poskytol zľavu z mobilného telefónu, ktorý v súvislosti s uzavretím predmetnej zmluvy o pripojení žalovanej odpredal. Výška zmluvnej pokuty tak ako ju stanovil žalobca však s touto zľavou vôbec nesúvisí. Zmluvná pokuta sa viaže na porušenie konkrétnych povinností žalovaného ako spotrebiteľa. Okolnosť, že žalovaný nebol žiadnym spôsobom povinný alebo nútený uzatvoriť dodatok k zmluve o pripojení, ktorým mu bol predmetný mobilný telefón poskytnutý, nemá vo vzťahu k výške a funkcií zmluvnej pokuty právny význam.

24. Dojednaná zmluvná pokuta je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka je neplatná. Z neplatnej zmluvnej podmienky nevzniklo žalobcovi právo na plnenie a žalovanému povinnosť plniť.

25. Priznanie plnenia z takejto zmluvnej podmienky je v priamom rozpore so zákonom. Ak by súd priznal plnenie z neprijateľnej zmluvnej podmienky, išlo by o tolerovanie pokračujúceho protiprávneho stavu zo strany súdu a popieranie vysokého záujmu EÚ a práva EÚ na ochrane práv spotrebiteľa. Súdom ako orgánom členského štátu EÚ je pri poskytovaní ochrany pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami povinný ex offo skúmať, či voči spotrebiteľovi nie je uplatňované plnenie z neprijateľnej zmluvnej podmienky, a to aj z takej, ktorú súd už skôr judikoval (§ 53a OZ).

26. Odvolací súd tiež dodáva, že pokiaľ ide o primeranosť zmluvnej pokuty, neprijateľnú zmluvnú podmienku obsahujúcu zmluvnú pokutu súdy nemôžu upravovať, a teda ani moderovať plnenie z nej (do pozor. rozsudok Súdného dvora EÚ C - 618/10). Zmluvná pokuta buď obstojí v súdnej kontrole ako celok alebo nie, preto ju súd nemôže moderovať.

27. K vyslovenému právnomu názoru v rozsudku Krajského súdu Trenčín, na ktorý žalobca v odvolaní poukazuje, odvolací súd uvádza, že so záverom Krajského súdu v Trenčíne v deklarovanom rozhodnutí nesúhlasí a zároveň poukazuje na rozhodnutia Krajského súdu v Prešove v obdobných právnych veciach týkajúcich sa zmluvnej pokuty zo spotrebiteľskej zmluvy o poskytovaní verejných služieb (sp.zn. 17Co/34/2015 zo dňa 26.02.2015, sp.zn. 7Co/233/2016, sp.zn. 7Co/36/2015, 11Co/30/2017 a ďalšie).

28. Z uvedených dôvodov mal odvolací súd za to, že žalobcom uplatnené odvolacie dôvody nie sú spôsobilé privodiť zmenu, či zrušenie rozsudku súdu prvej inštancie v napadnutej časti.

29. Správnomu rozhodnutiu súdu prvej inštancie vo veci samej zodpovedá aj súvisiaci výrok o trovách konania, ktorý odvolací súd považuje za vecne správny a zákonný a vo vzťahu ku ktorému neboli zo strany odvolateľa podané žiadne námietky.

30. Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody odvolací súd postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 387 ods. 1, 2 CSP rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti ako vecne správny potvrdil.

31. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ustanovenia § 396 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 a § 262 odsek 2 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia bola skutočnosť, že žalobca v odvolacom konaní úspech nemal a nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania a úspešný žalovaný si náhradu trov odvolacieho konania neuplatnil a vychádzajúc z obsahu spisu mu ani v priebehu odvolacieho konania žiadne preukázateľné trovy nevznikli, preto odvolací súd rozhodol tak, že nárok na náhradu trov odvolacieho konania sporovým stranám nepriznal.

32. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).